

הנחיות למורים להוראת המצגת "פותחים את הדלת לחיים משותפים"

קהל היעד: כיתות ה-ט

משך הפעילות:

אפשר לפרוס את הפעילות על פני שיעור פרונטלי אחד או שניים. המצגת יכולה לשמש היכרות עם הנושא חיים משותפים או סיכום שלו.

הרעיון:

במצגת זאת נעשה ניסיון "לפתוח את הדלת" ולמצוא את הדרך לחיים משותפים בישראל באמצעות הילדים – דור העתיד.

מהלך הפעילות:

שקופית 1 – הצגת הנושא

בשקופית זאת נפתחת דלת ומופיעה תמונה של אנשים שונים. מומלץ לשאול את התלמידים:

- איך הרגשתם בזמן ההאזנה לשיר?
- למה הכוונה במושג "חיים משותפים"?
- למי מתכוונים כשמדברים על "חיים משותפים"?
- למה, לדעתכם, צריך לפתוח את הדלת לחיים משותפים?
- האם הדלת לחיים משותפים סגורה? למה הכוונה?
- אילו הצעות יש לכם כדי לפתוח את הדלת לחיים משותפים?

למורים:

משרד החינוך הקים ועדה ציבורית כדי לבחון את נושא החינוך למען חיים משותפים בין ערבים ויהודים. הוועדה הגדירה את מונח השותפות כך:

- שוויון בין השותפים
- כבוד ולגיטימציה הדדיים
- הכרה בזכות הקיום הלאומי והתרבותי של כל צד
- קיום של יחסים חיוביים והוגנים תוך דיאלוג אמפתי ורגיש
- תחושת אחריות משותפת וחתירה משותפת לשלום

שקופית 2 – הדלת לא נפתחת

בשקופית זאת מופיע קטע מתוך הסדרה "עבודה ערבית", המתעד מריבה בין שכנים בתוך המקלט. הציגו לתלמידים את הסרטון.

שאלות לדין:

- האם אתם מכירים את הסדרה "עבודה ערבית"? ספרו על הסדרה.

בפרק הסיום של עונה 3 נשמעת אזעקה באמצע הלילה וכל דיירי הבניין, יהודים וערבים, יורדים למקלט. לא ברור מי נלחם במי ואיזו מלחמה מתקיימת בחוץ, אך השכנים, היהודים והערבים, מאשימים זה את זה במלחמה, ורואים בצד האחר צד תוקפני ואת עצמם כקורבן.

- מה הרגשתם כשצפיתם בסרטון?
- במקלט יש ילדים, איך לדעתכם הם מרגישים בזמן שהמבוגרים רבים?
- למה, לדעתכם, המבוגרים לא מצליחים לסיים את המריבה?
- מאיר מנסה לפתוח את הדלת ולא מצליח. מה מסמלת הדלת לדעתכם?

מומלץ להסביר לתלמידים: לעתים קרובות קשה למצוא פתרון לסכסוכים בין מדינות, בין מבוגרים, וגם בין ילדים. אחד הגורמים המקשים על סיום הסכסוך הוא התבצרות של כל צד בעמדתו, שני הצדדים בטוחים בצדקתם ואינם מוכנים לוותר ולהתפשר.

שקופית 3 – מי יצליח לפתוח את הדלת

בשקופית זאת הילדים מחליטים שנמאס להם מהמריבה. הילד ניגש לדלת ומצליח לפתוח אותה בקלות.

שאלות לדין:

- מה המסר של הקטע הזה לדעתכם?
- יש הטוענים כי הדור הבא – הילדים – הם אלה שיצליחו לדבר ביניהם ולהפסיק לריב. האם אתם מסכימים איתם? מדוע?
- האם קרה לכם שנקלעתם למריבה שבה כל צד התעקש על הצדק? ספרו על כך.
- האם קרה לכם שהצלחתם למצוא פתרון למריבה? ספרו על כך.

המלצה: בקשו משני ילדים להציג מחלוקת באחד מהנושאים הבאים או בנושא אחר שהם מעלים. בקשו מהם לריב ולהתעקש על דעתם, ולאחר מכן בקשו מהם להגיע לפשרה.

1. לכבוד יום העצמאות רצו רוני ודנה, כל אחת בנפרד, לערוך מסיבה בביתה. הן שכנעו את ההורים, הזמינו תקליטן וקנו אוכל ושתייה. להפתעתן, כל אחת מהן גילתה שהאחרת הזמינה את תלמידי הכיתה למסיבה שלה באותו יום בדיוק.
2. טלי ועינת ידועות כבעלות כישרון משחק ושירה. לקראת סוף השנה בחנה הבמאית תלמידים רבים שביקשו להשתתף בהצגת הסיום. בסוף המבחנים התברר שקרתה טעות: הבמאית הבטיחה את התפקיד הראשי בהצגה גם לטלי וגם לעינת.
3. דנה ועומר רצו שניהם להיות נציגים במועצת התלמידים. שניהם עבדו קשה ועשו כל מאמץ להיבחר בבחירות, ובספירת הקולות התברר ששניהם קיבלו מספר קולות שווה.

שאלו את התלמידים:

- מה יקרה אם כל צד לא יוותר ויטען שהוא הצד הצודק?
- איך אפשר להגיע לפשרה בכל אחד מן המקרים?
- מה לדעתכם יהיה פתרון צודק לשני הצדדים?

שקופית 4: מה הייתם עושים במקום הילדים?

בשקופית זאת מופיעות תמונות של שלושה ילדים, שהקלקה עליהם פותחת מידע על האופן שבו הם היו מגיבים למריבה. מומלץ לשאול את התלמידים איך הם היו מגיבים, ולבקש מהם להסביר מה היתרונות ומה החסרונות של כל תגובה.

בקשו מהתלמידים להוסיף רעיון משלהם.

ניתן גם לשאול את התלמידים איך הם מגיבים כשהם רואים ילדים אחרים רבים. האם הם:

- מתערבים לטובת אחד הצדדים.
- מתעלמים.
- מנסים לעזור לשני הצדדים למצוא פתרון לסכסוך.

שאלו אותם: כיצד כדאי לנהוג כשילדים אחרים רבים?

שקופית 5: איפה נמצא המפתח

בשקופית זאת מוצגות שלוש דלתות שעליהן שמות של יוזמות שונות המקדמות חיים משותפים. לחיצה על כל מפתח פותחת מידע על היוזמה.

יד ביד: בתי ספר וגנים דו-לשוניים ורב תרבותיים.

חיים משותפים ברמלה: יוזמה עירונית לחינוך לחיים משותפים בין יהודים וערבים בעיר רמלה.

מקהלת קולות השלום: מקהלת הנוער של המרכז היהודי-ערבי ביפו. בשקופית מושמע השיר

"אל תלעגו לי" בעברית, בערבית ובאנגלית, בביצוע אמל מורקוס וילדי מקהלת "קולות השלום". השיר מלווה את תכנית "[אל תלעגו לי](#)" שנועדה למנוע לעג והצקות בבתי ספר. אפשר לחלק לתלמידים את מילות השיר בעברית, המופיעות בנספח בסוף קובץ זה.

בלחיצה על כל מפתח מופיעים מידע, תמונות וגם צילילים או סרטון של כל יוזמה. ניתן לבקש בכל פעם מילד אחר לגשת למצגת, להקריא את הטקסט ולהציג את היוזמה.

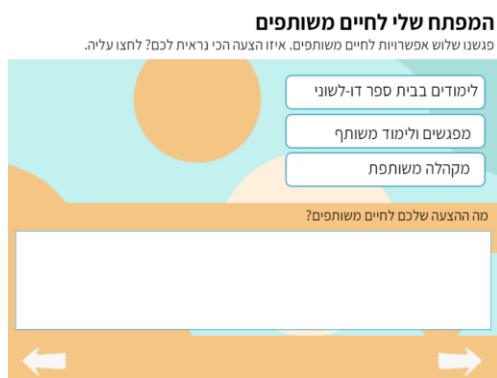
מומלץ לשאול את הילדים:

- מה דעתכם על היוזמות האלה?
- האם אתם מכירים יוזמות נוספות של חיים משותפים? ספרו עליהן.

שקופית 6: המפתח שלי לחיים משותפים

בשקופית זאת שאלו את התלמידים:

- האם הייתם רוצים לנסות להשתתף באחת היוזמות? באיזו מהן? הסבירו מדוע.
- האם יש לכם הצעה אחרת לפעילות בנושא חיים משותפים?

שימו לב: גם אם יהיו ילדים שיביעו הסתייגות או סירוב להשתתף ביוזמות של חיים משותפים, אפשר להם להביע את דעתם ובררו איתם למה הם מסתייגים ממפגש, ומה היה מקל עליהם להיפגש (צפייה בסרטוני וידאו בנושא לפני מפגש פנים אל פנים וכדומה).

שקופית 7: כל אחד יכול לשנות

בסרטון זה השכנים של אמג'ד מהסדרה עבודה ערבית עוזרים לו לאחר שאחד מהשכנים בבניין התנכל לו.

מומלץ לבקש מהתלמידים לתאר מה קורה בסרטון ולשאול מה הקשר שלו לחיים משותפים. מומלץ גם לשאול: איך המדינה יכולה לשנות ומה היא יכולה לעשות? איך החברה יכולה לשנות ומה היא יכולה לעשות? איך אדם יחיד יכול לשנות ומה הוא יכול לעשות?

שקופית 8: לוקחים את המפתחות לידיים שלנו

בשקופית זאת מוצגות אפשרויות שונות לעשייה בתחום החיים המשותפים.

כדאי להדגיש: הכוח לשנות הוא בידיים שלנו. אם כל אחד מאיתנו יעשה צעד אחד קדימה לקראת חיים משותפים, נוכל להוביל יחד את השינוי.

שימו לב: גם במקרה זה תנו מקום לדעות שונות ואף מנוגדות של תלמידים שאינם מעוניינים להשתתף בפעילויות מסוג זה. מומלץ לפתח דיון ולנסות לברר מהיכן מגיע הקושי.

היעזרו בתלמידים האחרים כדי לחשוב על דרכים שיוכלו לקרב את התלמידים שמתקשים להתחבר לנושא.

מומלץ כמובן לממש את ההצעה של התלמידים. מומלץ לפנות אלינו לעזרה לתיאום בין בתי ספר ותכנון מפגשים.

מצורפים קישורים להיכרות עם ערבים באתרי מטח:

<http://citizenship.cet.ac.il/ArabLabor/default.aspx>

סוויץ' <http://www.sharedlife.org.il/>

דיוקנאות - <http://www.sharedlife.org.il/ShowItem.aspx?ItemID=cfa7fcca-ffc1-42f9-bb99-b1ebed5bf9ed&lang=HEB>

[נועה שפירא noas@cet.ac.il](mailto:noas@cet.ac.il)

<p>כל יום בבית הספר אני סופג מכות אני לא יוצאת להפסקה כי אין לי חברות וכך עובר לו עוד יום של כאב ואכזבות...</p> <p>אל תלעגו לי אף פעם ואל תכאיבו לעולם הרי כולנו בני אדם ואף אחד אינו מושלם אל תלעגו...</p> <p>שמן, רזה עשיר, אביון וכל אחד רוצה שוויון...</p>	<p>אני הילד שקוראים לו חנון הכל בגלל המשקפיים אני פוחדת לחייך בגלל הגשר בשיניים... וכך אני נרדם כל לילה, עם דמעות בעיניים...</p> <p>אני הילד הבודד שבחרים בו אחרון ואני היא הילדה שבורחת לדמיון וכך כל בוקר אני קם עם העלבון ...</p> <p>אל תלעגו לי אף פעם ואל תכאיבו לעולם הרי כולנו בני אדם ואף אחד אינו מושלם אל תלעגו...</p>
--	--